

het Grootseminarie te Haaren binnen. Bennekers en Ruys kregen opdracht, zich bij de *Kommandant* te melden. Deze deelde hun in aanwezigheid van Goudriaan mee dat zij onmiddellijk naar Gestel getransporteerd zouden worden, 'voor een verhoor', zei Goudriaan tegen andere gijzelaars. Bennekers en Ruys begrepen wat hun boven het hoofd kon hangen. 'Dit is het eind', zei Bennekers – 'hij neemt', aldus een ooggetuige, 'drie broomtabletten voor de zenuwen. Hij huilt niet maar de wanhoop is op zijn gezicht te lezen.'¹ Ruys was de rust zelve. 'Dit staat mij niet aan, dit is heel ernstig', zei hij – Goudriaan wees hij op een afscheidsbrief die hij in de voorafgaande dagen geschreven had.² 'Hij kijkt mij glimlachend aan', aldus, in een kort nadien geschreven verslag, een ander lid van de Haarense groep, de zenuwarts dr. Th. van Schelven. 'Zijn gezicht is vol vrede en waardigheid. Hij heeft geen hulp nodig . . . Ik merk aan zijn blik dat hij dat allang wist, er op voorbereid was.'³ Dan, nadat Ruys, door Duitse militairen begeleid, verdwenen is:

'Alles is nu stil. De wacht is weg. We doen de deuren zachtjes open, loeren in de gangen. Overal gebeurt hetzelfde. Gefluister, dan opeens iemand die de gang opstapt, en een stem, die gewoon spreekt. De ban is gebroken. Een algemeen medelijden met het slachtoffer spreekt uit alle zinbrokken, die je oor treffen. Maar daaronder spreekt uit de klemtoon der woorden, uit de vochtige blikken hetzelfde gevoel, dat ik als een grote blaas in mijn borst voel drukken: *ik* niet. Dat gevoel is zo groot, de vreugde is zo intens, de plotselinge verlichting is zo enorm, dat we zeker gedanst zouden hebben als schooljongens bij het begin van de vakantie, als het medegevoel met hem er niet geweest was.'⁴

★

Ook in het Kleinseminarie te Gestel trok op vrijdag 14 augustus een aantal Duitse militairen naar binnen. De *Kommandant* had door zijn Duitse stafleden lijsten van alle slaapruijnten laten maken met de namen der daar gehuisveste gijzelaars en met vermelding wie een onder-, wie een bovenbed had. Baelde werd nog apart getoond aan de man die hem tegen middernacht moest ophalen: in diens aanwezigheid kwam de *Kommandant* 's avonds

¹ Verslag in Grootseminarie Haaren: *Domklok* (maart 1946), p. 29. ² J. Goudriaan in *Gedenkboek Gijzelaarskamp Haaren* (1947), p. 60. ³ Th. van Schelven: *Niet tevergeefs* (1946), p. 112. ⁴ A.v., p. 112-13.